

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm III. Tuæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Tuæ.

PARAPHRASIS.

Si Reus ante litis contestationem contumaciter se absentet, tum actor in possessionem rei petita causa custodiam mittendus est, sin autem talis causa non sit, in qua missio in possessionem fieri queat, vt si de adulterio agatur ad separationem tori, tunc per censuram Ecclesiasticam compelli debet, vt in iudicio se sistat ad litem contestandam.

S V M M A R I V M.

1. Contumax quis dicatur.
2. Remedia & poena decreta in Iure contra contumacem.
3. Si lite non contestata missio in bona rei contumacis decerni nequit, ulterius procedi in causa non potest, sed contumax erit excommunicandus; secus est in actore.
4. Si causa beneficalis sit, vel de electione, aliaque simili agatur, qua ob periculum mora cito expediri debet, reo seu possessore contumaciter absente, procedi potest ad sententiam definitiuam.
5. Idem fieri potest si post litis contestationem pars litigans, & ipse reus se absentet.

Pro intellectu huius Capituli adverte 1. quod contumax dicitur, qui tribus editis, vel vno, vice trium citatus non comparuit. *l. Contumacia. 53. ff. De re iudicata.* Est autem alius verus contumax, si quis personaliter citatus sit, vel citatio facta ad domum eius, aut publicas valuas ipsi iatimata seu cognita fuerit. Alius contumax fictus, qui citatus est per edictum affixum ad domum eius, aut valuas, sed nescitur, an citatio ad ipsum peruenerit. qua de re *Bart. in l. ult. ff. De in integrum restitut. Zabarella, Marant. de ord. part. 6. memb. 2. vbi de contumacia. n. 36.* vbi bene monet, intelligenda hæc esse de citatione cogente ad comparendum, non de citatione voluntaria, qua significatur alicui, vt veniat

præiudicij sit, lis contestari debeat, & ordinarius processus obseruari. Quod licet secundum se verum sit, & tradatur à Glossa in *c. Consultationibus. 10. verb. Nisi is. de officio delegati*, tamen textui nostro casus is non congruit, tum quia nulla omnino de spoliatione actio fuit, tum quia in fine dicitur: Ecclesie S. Marci instrumenta &c. restituenda esse, ergo de iuribus parochialibus, & non de spolio plebani agebatur.

2. NOTANDVM II. Quandoque etiam lis contestanda est, si iudicis officium implore-
retur, vt hic ad restituendam amissam possessionem, quia cum deficit actio, officium iudicis loco actionis est.

3. NOT. III. Literæ subreptitiæ censentur, si in ijs subticetur exceptio dilatoria, v. g. quod iudex impetratus sit suffraganeus aut Vicarius Archiepiscopi impetrantis, si tamen nihil contra eas excipiatur, processus valet, vti notat hic *Abbas n. 7. gl. in c. Ad audientiam. 31.*

4. NOT. IV. Si exceptio dilatoria v. g. iudicis reculatoria causam notoriam habeat, necesse non est eam specificè obicere in iudicio, sufficit dicere, se non obligatum respondere, vel se absentare; si tamen nihil obijciens responderet, & litem contestaretur, processus valeret, nec postea exceptio obijci posset, quia censeretur renuntiâsse iuri suo.

5. NOT. V. Cum princeps in rescripto ait, se actum aliquem cassare, interdum explicari debet iuxta materiam subiectam, se ipso jure cassum & inanem esse declarare, ita sumitur etiam ex *c. Scriptum. 40. de elec. ibi; plebani electione cassata*; intelligi enim debet, vt cassa declarata.

6. NOT. VI. Extincto jure per sententiam condemnatoriam aut absolutoriam, vel per solutionem debiti, reddenda sunt instrumenta, cum nihil profint parti, & si penes ipsam maneant, alteri damno esse possunt. *l. 2. Cod. De conditione ex lege. cap. Ecclesia 4. inncta Glossa vt lite pendente.*

& tradit *Abbas hic*

n. 11.

veniat ad iudicium, si putet sua interesse; hæc enim comparere nolentem in contumaciâ non constituit, ideòque eo etiam non accedente iudex procedet *iuxta authent. Qui semel. C. quomodo & quando.*

2 Adverte 2. contra contumacem plura remedia ac pœnæ in iure decretæ sunt, quæ ad instantiam partis alterius inferri possunt. I. Potest capi & incarcerari, secundum *Bartolum. in l. consentaneum. n. 13. Abbatem in cap. ult. n. 7. hoc tit.* idque etiam locum habet in eo, qui in iudicio comparuit quidem, sed ad respondendum & litem contestandam adigi non potest, cum & ipse verè contumax sit, uti docet *gl. margin. in cit. authent. Qui semel.* II. Potest aliter mulctari & puniri, si verus contumax sit secundum *DD. in l. 1. §. ult. ff. si quis in ius vocanti.* III. Debet refundere expensas, quas adversarius facere coactus est. *l. Sentimus. 16. C. de iudiciis.* quin imò tamen si semel tantum citatus sit, & absque legitimo impedimento venire neglexerit, ad expensas obligatur. *argum. c. 2. de procurat. ubi gl. v. rationabili causa.* IV. Amittit jus appellandi, si verus contumax sit. *l. Properandum. 13. §. si autem reus. C. de iudiciis. l. ex consensu. §. ult. ff. de appellat.* V. Verus contumax censuris, ipsâque excommunicatione constringi potest, ut hîc, & c. *ult. hoc tit.* Simile est, quòd in imperio peremptoriè citatus, petente adversario pœnâ banni cõdemnari, feudòque priuari potest. teste *Baldo in l. 1. n. 9. & 17. C. de hered. instituendis, Gail. lib. 1. obser. 61. n. 10.* VI. Missio decerni potest in bona eius, ut hîc, & in c. *ult. hoc tit. & infra tit. De eo qui mittitur &c.*

3 His positis difficultas præcipua est, si in aliqua causa missio fieri non possit in bona rei contumacis, num ad instantiam actoris lite nondum cõtestata testes recipi, & ad definitivam sententiam procedi possit. Affirmativam partem tenet *Bart. in authent. si vos. n. 2. C. si minor se ab hered. &c.* sed idem *Bartolus in authent. qui semel,* ait legistas communiter cõtrarium dicere, idque sumitur ex hoc cap. & c. *1. hoc Tit.* & tradunt *Dominicus & Ancharanus in c. unico.* Si talis causa sit, ut missio in bona rei contumacis decerni nequeat, si lis

contestata non sit, ulterius procedi non posse, sed alterum remedium adhibendum, ut reus contumax excommunicetur; sed alia ratio est de actore, qui si post oblatum libellum se absentet, & ad instantiam Rei citatus contumax est in comparendo, etiam absente eo & lite non contestatâ defensiones Rei iudex suscipere, & causam definire potest, *iuxta cit. authent. qui semel,* imò in tali casu, in quo absente parte iudici causæ cognitio concessa est, etiam ipsemet supplendo probationes afferre poterit, uti colligunt *DD. ex cit. authent. v. perquisita veritate.*

Hæc verò authentica novum jus continet, cum antea neque ob actoris contumacis absentiam lite non contestatâ iudici procedere liceret, cum autem in eâ authenticâ duntaxat decernatur de contumaciâ actoris, non possumus nos extendere ad contumaciam rei, ut bene *Imola hîc monet, & gl. in c. causam. 3. v. ad bonum. de dolo.* nam præterquam quòd favorabilior causa Rei est quàm a actoris, turpior etiam ac detestabilior contumacia & fuga a actoris, quippe qui prior litè movit, reumque prouocavit.

Excipe, nisi causa beneficalis agatur, aut de electione vel alia simili, quæ ob periculum moræ citò expediri debet, tum reo seu possessore cõtumaciter absente procedi potest ad sententiam definitivam. *c. vn. de eo, qui mittitur in possessionem, in sexto, & videri potest Ancharanus columnâ 2.*

Cæterum si post litis contestationem pars litigans & ipse reus se absentet, tum procedi posse ad definitivam: constat ex *cit. l. Properandum §. si autem reus. & c. 2. de confessis in 6. & videri potest Gail lib. 1. obseruat. 60. & 80. Abbas in c. ult.*

CAPITVLVM. IV.

Accedens.

PARAPHRASIS.

Causa impedimenti matrimonialis propter consanguinitatem vertebatur inter *Guilielmu Vicecomitem & vxorem eius,* eam Papa delegavit Archiepiscopo, Archidiacono, & *M. Petro,* à quibus citatus

o Gui-